

Kůrovec proti Babišovi. Víme, kdo vyhrál

11. ledna 2019, Petr Holub / zdroj: www.echo24.cz

Babišův Uniles je v potížích. Podnikatelský záměr vydělat na levném dřevě ze státních lesů narazil na lesního škůdce, firmu musí zachránit stát a rakouský partner.

Bylo překvapením, když v polovině prosince Agrofert oznámil, že necelou čtvrtinu akcií své lesnické dcery Uniles prodává konsorciu firem Mondi, Holzindustrie Maresch a Papierholz Austria. V praxi holdingu, který vybudoval Andrej Babiš a jenž akcie firem pouze nakupuje, to je historický přelom. Tehdy se dalo akceptovat vysvětlení, že dohoda s Rakušany může být základem další expanze. Cizinci mají lepší know-how při zpracování dřeva, proč by to nedali dohromady s Unilesem, který prostřednictvím veřejných zakázek kontroluje čtvrtinu státních lesů?

V prvním lednovém týdnu však přišla další zpráva od státní firmy Lesy České republiky. Nečekaně vypisují veřejnou soutěž na lesnické práce v celkem pětatřiceti polesích a to znamená, že něco není v pořádku. Jedná se především o lesy v regionech nejvíc napadených kůrovcem, tedy v Jeseníkách, na Vysočině, u rakouských hranic a na pomezí Ústeckého a Libereckého kraje. Společnosti, které měly zakázky na těžbu a výsadbu ve státních lesích, případně stály před uzavřením smlouvy, najednou zjistily, že na zpracování takového objemu kůrovcového dřeva nemají dost sil. Stát se tedy zachoval stejně jako před rokem a zrušení smluv akceptoval. Na přelomu let 2018 a 2019 je novinkou, že firmou, která vedení státních lesů žádala o úlevu nejčastěji, je Babišův Uniles. Pokud ještě loni obhospodařoval čtyřicet státních polesí, tentokrát se čtvrtiny z nich hodlá zbavit, především v kůrovcových lesích v okolí Telče a Rumburku nebo na Táborsku.

Podnikatelský model Agrofert v úzkých

Otázka pro Transparency International teď zní, jestli za blahovůli státu vůči premiéřské firmě není opět střet zájmů. Zajímavější však je zjištění, že v oboru lesů selhal podnikatelský model Agrofertu, největšího příjemce státních dotací a jednoho z největších příjemců státních zakázek. Stát vlastní polovinu českých a moravských lesů a vydělávat na těžbě v jejich polesích se pokoušela řada firem. Nejdravější z nich byl nakonec Uniles, který od roku 2017 kontroloval dvakrát víc lesů než druhý největší podnik. Vznikaly tak jakési feudální državy, protože velké lesní podniky rozhodovaly o všem, co se v lesích toho kterého regionu dělo, byly jediným zaměstnavatelem, roční zisk počítaly na stamiliony a kontrolu si udržovaly v opakovaných veřejných zakázkách, které obvykle vyhrávaly.

Skončilo to jednoduše příchodem kůrovce. Těžářské firmy nedokázaly jeho rozšíření čelit, nesehnaly dost lidí ani strojů na těžbu kůrovcového dřeva, jehož přebytek navíc srazil cenu dřeva na trhu. Mnozí lesníci se tak dostali na pokraj krachu. Lesy České republiky se je koncem roku 2017 snažily zachránit, když jim tzv. generálním pardonem nabídly lepší podmínky při pronájmu, ovšem jedna z největších firem, Progles, se z trhu úplně stáhla a další – jménem Petra – se omezila na zlomek aktivit. Teď se začal stahovat i Uniles a do státních lesů nastupují „muži s pilou“, tedy menší firmy, které nakoupily dost techniky a dokážou těžít rychleji a levněji než mastodonti typu Unilesu.

Z ústupu Unilesu se dá pochopit důvod, proč prodal akcie Rakušanům. Na dřevu se dá vydělat i dnes, jak dokazuje finsko-rakouská společnost Stora Enso, která v Česku patří k pěti největším firmám. Vychází oproti Babišovým lesníkům s třetinovou rozlohou státních lesů, přitom vykazuje vyšší obrát i zisk, protože dokáže vytěžené stromy zpracovat na stavební díly nebo na ekologické pelety. Uniles se o něco podobného pokoušel spolu se sesterskou firmou Wotan Forest s menším úspěchem, proto žádá o pomoc zkušenější Rakušany. S pomocí státu a cizího investora zřejmě půjde Uniles zachránit, přesto se otevírá otázka, jestli se také ostatní části Babišova impéria nedostanou do stejné situace, tedy že najednou nepůjde přežít ani díky státním zakázkám a dotacím.